

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia grudnia 2010 r.

**Pan
Norbert Krzykowski
Prezes Stowarzyszenia Pomocy
Szansa
Witowice 60A
32-250 Charsznica**

P/10/143
LKR- 4101-15-11/2010

Wystąpienie pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła – na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, kontrolę Stowarzyszenia Pomocy Szansa w Witowicach w zakresie organizacji i finansowania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Podlesicach przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w latach 2008-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym przez Pana Prezesa w dniu 10 listopada 2010 r. i omówionych na naradzie pokontrolnej w dniu 23 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Stowarzyszenia Pomocy Szansa (Stowarzyszenia) w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które jednak nie miały wpływu na kontrolowaną działalność. Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczegółowe:

1. NIK pozytywnie ocenia sposób organizacji oraz zgodność funkcjonowania Warsztatu z warunkami wynikającymi z umowy zawartej z Powiatem w dniu 22 września 2003 r., zwracając przy tym uwagę na nieprawidłowości, związane głównie z kwalifikacjami

kadry prowadzącej. Regulamin organizacyjny WTZ został zatwierdzony przez Zarząd Stowarzyszenia i zawierał elementy określone w § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587) (rozporządzenia). Działalność WTZ była zgodna z tym Regulaminem. Warunki lokalowe do prowadzenia terapii zajęciowej jakie posiadał WTZ były zgodne z przedstawionymi we wniosku o dofinansowanie jego utworzenia i działalności. Umowa zawarta z Powiatem zawierała elementy określone w wymienionym rozporządzeniu, z wyjątkiem kwalifikacji, które zawierał tylko wniosek o utworzenie WTZ. Zmiany kwot dofinansowania WTZ określały aneksy do umowy. Stowarzyszenie terminowo składało plany finansowe na następny rok a zawarte w nich rodzaje kosztów mieściły się w katalogu kosztów wymienionych w § 19 ust.1 rozporządzenia. Warunki lokalowe Warsztatu przystosowane były do potrzeb osób niepełnosprawnych i zapewniały 25 uczestnikom realizację zajęć w ramach wszystkich pracowni. WTZ zatrudniał zgodnie z umową 5 instruktorów a na jednego terapeutę przypadało nie więcej niż 5 uczestników, tym samym spełniono warunek określony w § 13 ust. 4 przywołanego wyżej rozporządzenia. Zastrzeżenia NIK wzbudziły jednak kwalifikacje trzech instruktorów terapii zajęciowej. Stwierdzono bowiem, że dwóch z nich posiadało jedynie wykształcenie średnie techniczne o kierunku technik ekonomista oraz technik mechanik, a jeden wykształcenie wyższe techniczne. Instruktorzy ci ukończyli szkolenia zawodowe dla terapeutów zajęciowych i byli zatrudnieni od początku utworzenia Warsztatu, jednak zakres tych szkoleń nie odpowiadał stanowisku Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, które mówi, że instruktorzy terapii zajęciowej powinni posiadać co najmniej wykształcenie policealne w kierunku terapii zajęciowej. Ponadto osoba zatrudniona na stanowisku psychologa, nie spełniała formalnie wymogów określonych w art. 7 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz.U.01.73.763 ze zm.), tj. nie posiadała dokumentu poświadczającego o wpisaniu jej na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów. Z uwagi jednak na nieutworzenie do dnia dzisiejszego Regionalnej Izby Psychologów Województwa Małopolskiego, opisanego powyżej faktu nie można traktować jako nieprawidłowość obciążającą Stowarzyszenie.

2. NIK nie wnosi uwag do prowadzenia dokumentacji z działalności rehabilitacyjnej uczestników WTZ. Indywidualne programy rehabilitacji (IPR) nowo przyjętych uczestników opracowywane były w terminie określonym w § 3 ust. 3 pkt 8 przywołanego rozporządzenia, tj. do trzech miesięcy od daty ich przyjęcia. Wszystkie spośród

poddanych kontroli IPR 15 uczestników zawierały elementy określone w art. 10a, ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.), zwanej dalej ustawą o rehabilitacji, tj. określały m. in.: zakres, formy, metody rehabilitacji, współpracę z rodziną oraz osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji. Poddana kontroli dokumentacja spełniała również wymagania § 11 pkt 1 rozporządzenia, tj. m. in. zawierała informacje dotyczące współpracy z rodzicami oraz opiekunami uczestników WTZ i była prowadzona rzetelnie oraz na bieżąco. Pozytywnie ocenić należy także zgodność procesu rehabilitacji z postanowieniami zawartymi w IPR, bowiem rehabilitacja uczestników WTZ objętych badaniem odbywała się wg programu ujętego w IPR.

3. NIK nie wnosi uwag do sposobu przeprowadzania treningu ekonomicznego jako jednej z form rehabilitacji społecznej przewidzianej w ramach IPR. Środki finansowe przeznaczone na trening ekonomiczny w kwocie ustalonej przez Radę Programową były wydatkowane zgodnie z wnioskiem przygotowanym przez instruktora pracowni i zatwierdzonym przez kierownika WTZ. Kwota przeznaczonych środków była ujmowana na imiennej liście wypłat i wypłacana w gotówce do rąk uczestnika oraz terapeuty prowadzącego, za dokonaniem przez nich potwierdzeniem odbioru. Sposób wydatkowania środków w ramach treningu ekonomicznego był m.in. omawiany na posiedzeniach Rady Programowej. Zdaniem NIK, pomimo że nie jest to wymagane przepisami, dobrą praktyką byłoby wyrażanie opinii przez Radę Programową o sposobie wydatkowania przez uczestnika Warsztatu środków przyznawanych mu co miesiąc w ramach treningu.
4. Sposób użytkowania przez Warsztat posiadanego samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych nie wzbudził zastrzeżeń NIK, tak jeżeli chodzi o gospodarność przy jego wykorzystywaniu, jak i prawidłowość dokumentowania jego dziennych przebiegów w formie kart drogowych. W kartach tych podawano dane niezbędne do rozliczenia zużytego paliwa, tj. ustalone normy zużycia, przejechane kilometry i ilość zakupionego paliwa. Trasa dowozu uczestników Warsztatu każdorazowo była wyznaczana w karcie drogowej i przystosowana do ich miejsca zamieszkania. Zajęcia w WTZ odbywały się systematycznie, w sposób zgodny z regulaminem i były rzetelnie dokumentowane.
5. NIK pozytywnie ocenia działania Rady Programowej, gdyż wykonywała ona prawidłowo czynności wyszczególnione w przywołanych wyżej przepisach, a w szczególności m.in.:

- kwalifikowała, wraz z przedstawicielami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kandydatów do uczestnictwa w Warsztacie,
 - terminowo opracowywała indywidualny program rehabilitacji dla nowoprzyjętych uczestników,
 - opracowywała corocznie indywidualne programy rehabilitacji dla każdego uczestnika Warsztatu, w którym określała formy, zakres, metody i planowane efekty rehabilitacji oraz formy współpracy z rodziną lub opiekunami,
 - wskazywała osoby odpowiedzialne za realizację indywidualnych programów rehabilitacji,
 - w terminach półrocznych oceniała indywidualne efekty rehabilitacji przy udziale uczestnika, a raz w roku dokonywała okresowej oceny realizacji IPR.
6. NIK pozytywnie ocenia wydatkowanie i rozliczanie środków publicznych przez WTZ. Wyodrębnienie WTZ jako jednostki organizacyjnej Stowarzyszenia, zostało dokonane poprzez wpis do statutu Stowarzyszenia. Warsztat posiadał odrębny rachunek bankowy do gromadzenia środków otrzymanych na podstawie umowy z powiatem oraz z innych źródeł, co było wymagane treścią § 15 ust. 1 rozporządzenia, oraz prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową.
- Środki finansowe z PFRON na prowadzenie działalności terapeutycznej, WTZ otrzymywał w terminach określonych w § 20 ust 3. rozporządzenia a środki z powiatu, w terminach określonych w harmonogramach finansowych powiatu na dane lata. Za prawidłową należy uznać kwalifikację kosztów do poszczególnych rodzajów, planowanych i wydatkowanych w ramach preliminarza, bowiem była ona zgodna z katalogiem kosztów określonym w § 19 wymienionego rozporządzenia. Terminowo składano sprawozdania kwartalne o wykorzystaniu środków finansowych z PFRON, poza jednym przypadkiem (opóźnienie 4 dni) spowodowanym zdarzeniem losowym (brak zasilania energią elektryczną). Kwoty wydatkowane na dodatkowe wyposażenie były zatwierdzane przez PCPR oraz mieściły się w granicach 3% środków PFRON przeznaczonych na pokrycie rocznych kosztów działalności WTZ, co było zgodne z treścią § 19, ust. 2 ww. rozporządzenia.
7. Dochód ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników WTZ w ramach realizowanego programu terapii przeznaczany był, zgodnie z postanowieniami § 10 ust. 2 rozporządzenia, w porozumieniu z uczestnikami na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną. Stopień jego wykorzystania wynosił w badanym okresie nieco ponad 13 %, a do dnia narady pokontrolnej, tj. do 23 grudnia 2010 r. wyniósł prawie 33%.

8. NIK nie wnosi uwag do efektów pracy WTZ, o których mowa w art. 10a przywołanej wyżej ustawy o rehabilitacji, w tym przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Kontrola wykazała, że od początku funkcjonowania WTZ (2003 r.) na 32 osoby, które opuściły Warsztat 7 osób podjęło pracę w Zakładzie Aktywności Zawodowej prowadzonym przez Stowarzyszenie, w tym 3 w badanym okresie. W okresie objętym kontrolą, spośród 25 uczestników Warsztatu, wskutek braku placówek odpowiednich do kontynuowania rehabilitacji, 6 osobom RP przedłużyła uczestnictwo w WTZ, w tym 4 ze względu na okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia a 2 osobom ze względu na okresowy brak możliwości skierowania do ośrodków wsparcia. Dodać przy tym należy, że aktualnie na 25 uczestników WTZ 16 z nich posiada znaczny stopień niepełnosprawności.
9. NIK nie wnosi uwag do realizacji zaleceń sformułowanych przez PCPR po kontroli przeprowadzonej w WTZ. Zalecenia te zostały zrealizowane poza zaleceniem dotyczącym uzupełnienia kwalifikacji przez wymienionych wcześniej (w punkcie 1) 3 instruktorów terapii zajęciowej oraz przez Kierownika WTZ (jest w trakcie realizacji).

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, działając w oparciu o art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Kontynuowanie działań zmierzających do dostosowania kwalifikacji terapeutów do wymogów w tym zakresie,
2. Rozważenie wprowadzenia do praktyki opiniowania przez Radę Programową sposobu wydatkowania środków finansowych w ramach treningu ekonomicznego.

Równocześnie informuję, że przysługuje Panu Prezesowi – zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK – prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do zawartych w niniejszym wystąpieniu ocen, uwag i wniosków do Dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Krakowie w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

O sposobie wykorzystania przedstawionych uwag i realizacji wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia proszę poinformować Najwyższą Izbę Kontroli Delegatura w Krakowie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia lub, w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, od daty otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia, zgodnie z art. 62 ustawy o NIK.